

รายงานผลการเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจ ของสำนักบริการวิชาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

1. ที่มาและความสำคัญ

สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดตั้งขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 2532 เพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการขับเคลื่อนภารกิจด้านบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมุ่งเน้นการจัดหลักสูตรและกิจกรรมในรูปแบบ Non-degree Program การฝึกอบรม การสัมมนา และการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ตลอดจนสนับสนุน ส่งเสริม และประสานความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อบูรณาการทรัพยากรและองค์ความรู้ของมหาวิทยาลัยให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรม

การดำเนินงานของสำนักบริการวิชาการมุ่งเน้นการเป็นที่พึ่งทางวิชาการของสังคม ผ่านการให้บริการวิชาการทั้งเชิงพื้นที่และเชิงบูรณาการ โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือ ระดับประเทศ และภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง ควบคู่กับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาการบริการวิชาการให้มีคุณภาพ ทันสมัย และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปรัชญา

สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เปรียบเสมือนประตูที่จะให้บริการวิชาการและนำวิชาการออกสู่ชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

วิสัยทัศน์

เป็นประตูเชื่อมโยงองค์ความรู้แบบบูรณาการของมหาวิทยาลัย สู่สังคมภายนอกที่ส่งเสริมการบริการวิชาการ ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

พันธกิจ

1. ยกระดับการให้บริการวิชาการในทุกมิติ ด้วยการประกันคุณภาพ และความพึงพอใจของผู้รับบริการทั้งหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนด้วยมาตรฐานที่เป็นสากล
2. ให้บริการวางแผน ที่ปรึกษา ดำเนินการ ประเมินการจัดกิจกรรม และเป็นผู้จัดกิจกรรมแก่หน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมุ่งเน้นความเป็นกลางทางคาร์บอน
3. เป็นผู้นำอุตสาหกรรม MICE ของจังหวัดเชียงใหม่ และบริการห้องประชุมตามมาตรฐานสถานที่จัดงานระดับประเทศ

จากปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสำนักบริการวิชาการ ทำให้สำนักบริการวิชาการจำเป็นต้องสร้างความร่วมมือและเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านวิทยากร ลูกค้า แหล่งทุนงบประมาณ และเครือข่ายการทำงาน เพื่อขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ และกิจกรรมบริการวิชาการ ทั้งในรูปแบบบริการเพื่อสังคมและการพัฒนารายได้ขององค์กรอย่างยั่งยืน โดยเครือข่ายความร่วมมือดังกล่าวช่วยเสริมองค์ความรู้เฉพาะทาง เพิ่มศักยภาพการดำเนินงานในพื้นที่เป้าหมาย ขณะเดียวกันเครือข่ายยังสามารถพัฒนาเป็นฐานลูกค้าและคู่ความร่วมมือทางวิชาการขององค์กรในระยะยาวได้อีกด้วย จึงนับเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจของสำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยเฉพาะการนำองค์ความรู้และศักยภาพของมหาวิทยาลัยไปสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ การจัดการสิ่งแวดล้อม และการรับมือกับปัญหาสาธารณะร่วมกับภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่

2. ประเด็นการมีส่วนร่วม

สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้หน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือด้านวิชาการ การพัฒนาสังคม และการแก้ไขปัญหาสาธารณะร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่และการให้บริการวิชาการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชน และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักบริการวิชาการ
2. เพื่อบูรณาการองค์ความรู้ ทรัพยากร และเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ การจัดการสิ่งแวดล้อม และการแก้ไขปัญหาสาธารณะร่วมกัน
3. เพื่อส่งเสริมการบริการวิชาการเชิงพื้นที่และการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
4. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและการพัฒนาสังคมที่สามารถต่อยอดสู่การดำเนินงานในระยะยาว

3. ประเด็นและรูปแบบการมีส่วนร่วม

สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. ร่วมวางแผน อำนวยการ และบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควัน ไฟป่า และฝุ่นละออง PM2.5 และภัยน้ำท่วม น้ำป่าไหลหลาก และดินถล่ม ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และสถานการณ์ปัจจุบัน
2. สนับสนุนการเฝ้าระวัง ติดตาม และประเมินสถานการณ์ โดยใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่ องค์ความรู้ทางวิชาการ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจร่วมกัน
3. ส่งเสริมการสื่อสารสาธารณะและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับผลกระทบของหมอกควันและไฟป่า แก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และสื่อมวลชน
4. ประสานและสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข ทั้งระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างการดำเนินงานเชิงบูรณาการ
5. ดำเนินโครงการขับเคลื่อนนวัตกรรมและบริการวิชาการเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (U-PIN : University Planet Innovative Networks) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน ในการร่วมพัฒนาพื้นที่และแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน
6. สร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการ สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและพื้นที่เป้าหมาย

4. หน่วยงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วม

4.1 หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานด้านความมั่นคง

1. จังหวัดเชียงใหม่
2. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3
3. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด
4. กองทัพอากาศ
5. ตำรวจภูธรในพื้นที่
6. นายอำเภอในพื้นที่

4.2 หน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองภาค 3
2. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
3. สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
4. สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ กรมป่าไม้
5. สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ
6. สำนักป้องกันปราบปราม และควบคุมไฟป่า
7. ส่วนควบคุมไฟป่า
8. ศูนย์บูรณาการน้ำและป่าต้นน้ำ

4.3 หน่วยงานด้านการบริหารจัดการพื้นที่และสาธารณภัย

1. สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
2. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในพื้นที่
3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เป้าหมาย

4.4 หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. สำนักบริการวิชาการ
2. คณะวิศวกรรมศาสตร์
3. คณะวิทยาศาสตร์
4. วิทยาลัยพหุวิทยาการและสหวิทยาการ
5. คณะอุตสาหกรรมเกษตร
6. วิทยาลัยการศึกษาดลชีวิต

4.5 เครือข่ายความร่วมมือโครงการ U-PIN

1. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ได้แก่ เทศบาลนครสมุทรสาคร เทศบาลตำบลท่าจีน เทศบาลตำบลบางหญ้าแพรก เทศบาลตำบลบางปลา
2. สมัชชาสุขภาพจังหวัดสมุทรสาคร
3. SDG Hero Thailand
4. ภาควิชาเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้แก่ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ SCGJWD Logistics

5. ผลของการมีส่วนร่วม

1. มีการแต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนนวัตกรรมและบริการวิชาการเชิงพื้นที่ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จังหวัดสมุทรสาคร (CMU-UPIN) เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โครงการมุ่งพัฒนาพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครให้เป็นต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่ด้าน Smart City และ Net Zero Green Campus ควบคู่กับการส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียว การจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ยังมุ่งสร้างระบบนิเวศแห่งนวัตกรรมและความร่วมมือที่เอื้อต่อการต่อยอดงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ การบริการวิชาการ การพัฒนาผู้ประกอบการและเครือข่ายพันธมิตร ตลอดจนการสร้างเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจและความยั่งยืนในระยะยาว อันจะนำไปสู่การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่และประเทศอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และนโยบาย BCG Economy ของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. การลงนามบันทึกความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) “การขับเคลื่อนเครือข่ายบูรณาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย เทศบาลนครสมุทรสาคร เทศบาลตำบลท่าจีน เทศบาลตำบลบางหญ้าแพรก เทศบาลตำบลบางปลา และสมัชชาสุขภาพจังหวัดสมุทรสาคร เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการสร้าง “เครือข่ายบูรณาการ” ที่จะเชื่อมโยงการทำงานระหว่างมหาวิทยาลัยกับท้องถิ่น เพื่อผลักดันประเด็นสำคัญ อาทิ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ เศรษฐกิจชุมชน และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3. การทำงานร่วมกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นส่วนช่วยส่งเสริมการสร้างการรับรู้การให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (Brand Awareness)

5. ผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน

1. ผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนนวัตกรรมและบริการวิชาการเชิงพื้นที่ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จังหวัดสมุทรสาคร (CMU-UPIN) ได้ก่อให้เกิดความร่วมมือเชิงบูรณาการระหว่างสำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (UNISERV) และภาคีเครือข่ายในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ในการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและพัฒนาพื้นที่สู่การเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) และสังคมคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน

โครงการได้ดำเนินงานครอบคลุมทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม อาทิ การพัฒนาระบบติดตามและแจ้งเตือนคุณภาพอากาศ DustBoy และ PakPod (พักปอด) เพื่อเฝ้าระวังปัญหาฝุ่น PM 2.5 การพัฒนาระบบ FloodBoy สำหรับตรวจวัดและแจ้งเตือนระดับน้ำแบบ Real-time เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยพิบัติ การส่งเสริมพลังงานสะอาดผ่านการพัฒนาแผนที่ศักยภาพการติดตั้งโซลาร์เซลล์ รวมถึงการส่งเสริมแนวคิด Blue Carbon และการต่อยอดผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรป่าชายเลน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนในพื้นที่

นอกจากนี้ โครงการยังเป็นกลไกสำคัญในการสร้างระบบนิเวศด้านนวัตกรรมและความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน อันนำไปสู่การต่อยอดองค์ความรู้ งานวิจัย และบริการวิชาการสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ การพัฒนาผู้ประกอบการและเครือข่ายพันธมิตร ตลอดจนการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

2. สำหรับผลของการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการของส่วนงานภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และหน่วยงานภายนอก ทำให้เกิดการสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรมีทักษะและความเชี่ยวชาญสำหรับการพัฒนาแพลตฟอร์ม The HEADLINE คือแพลตฟอร์มข้อมูลข่าวสาร ที่ได้รับอนุญาตให้นำข้อมูลมารวบรวมจากหน่วยปฏิบัติการด้านภัยพิบัติและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของจังหวัด พร้อมรายงานด้วยข้อมูลเชิงพื้นที่และไหมไลน์เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น และนำไปใช้ตัดสินใจได้ทันที ยังเป็นโอกาสในการส่งเสริมภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในฐานะศูนย์กลางการให้บริการวิชาการที่มีมาตรฐาน อีกทั้งยังช่วยขยายเครือข่ายการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก ซึ่งสามารถต่อยอดไปสู่ความร่วมมือในมิติอื่น ๆ ได้ในอนาคต การมีส่วนร่วมในครั้งนี้จึงไม่เพียงแต่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในระยะสั้นเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างระบบการทำงานแบบบูรณาการ ที่สามารถพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในระยะยาว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

